

Sliby chyby - může Evropská komise dostat svým slibům v ochraně přírody?

Biodiverzita určuje strukturu ekosystémů - zdravý, funkční ekosystém hostí heterogenní stanoviště a vysokou biodiverzitu. Změny v land-use jsou považovány za jeden z hlavních faktorů úbytku biodiverzity, jde o především důsledek nárůstu populace a míry urbanizace, jež vedou ke ztrátám cenných biotopů. Jisté protioopatření celoevropské ztráty biodiverzity představuje zřízení soustavy chráněných území NATURA 2000, jež v současnosti pokrývá zhruba 18 % rozlohy EU a ročně přinese okolo 300 miliard eur v ekosystémových službách. Ekosystémové služby (ES, viz Pozn. 1) jsou ale generovány i mimo území rezervací např. v rámci zelených infrastruktur. Zelená infrastruktura (ZI) představuje soubor všech přirozených, polopřirozených a umělých stanovišť uvnitř a mimo rámec městské zástavby. Cílem 2 Evropské strategie pro biodiverzitu je mj. obnova 15 % rozlohy degradovaných biotopů a jejich funkcí do roku 2020. Smyslem této práce bylo především zhodnotit prospekt splnění daného plánu.

Využitelné výstupy:

- autoři využili simulačního **softwaru LUISA**, aby zhodnotili potenciální změny v land-use na základě trendů rozličných biofyzikálních a socioekonomických řídicích faktorů. Původní účel softwaru LUISA spočíval v hodnocení dopadu navržených environmentálních opatření v rámci EU.
- simulace potvrdily, že **system zelené infrastruktury podporuje ekosystémové funkce a navyšuje objem zajištěných ekosystémových služeb**. A to jak v rurálních oblastech (formou rezervací, lesů apod.), tak především ve městech (parky, dešťové zahrady apod.).
- **analýza splnitelnosti cíle 2** společné zemědělské politiky, ukázala, že za současných trendů je jeho splnění **nereálné**.
 - splnění cíle vyžaduje jednak navýšení kapacit zelené infrastruktury a jednak důraz na přechod ke kompaktnímu plánování developerské činnosti, které by zamezilo nežádoucímu chaotickému rozšiřování zástavby (tzv. urban sprawling).
- v rámci Evropy mají **největší význam regulační ekosystémové služby**, které zajišťují největším podílem **dva typy biotopů** - 1) zalesněná stanoviště odpovídají za retenci uhlíku, zachycují nečistoty z ovzduší a brání erozi půdy, a 2) oblasti s převahou vodních ploch tvoří důležitý zásobník uhlíku v ekosystému a zmírňují dopady extrémních výkyvů hydrologického režimu.
 - oba typy jsou negativně korelovány s intenzitou produkce - necitlivá těžba dřeva a vodohospodářské zásahy narušují kontinuální zajištění souvisejících ES.
- aby se v rámci EU podařilo **zachovat úroveň ES** odpovídající alespoň stavu z roku 2010 je potřeba navýšit stávající rozlohu ZI alespoň o 20 tis km². Toho lze docílit 4 způsoby:
 - navýšením stávající rozlohy ploch využívaných v ekologickém zájmu (EFA), které jsou definovány ve stanovách Společné zemědělské politiky pro období 2014 - 2020 (Common Agricultural Policy, CAP). Jedním z nařízení CAP je, že min 5 % půdy z pozemku o rozloze vyšší než 15 ha musí být konvertováno na EFA.
 - EFA zahrnují především okraje polí, meze, distanční pásy a sekundárně zalesněná území. Zajišťují mj. opylovací služby, prevenci eroze a udržují stálý vodní režim.
 - rozvoj ZI zaštiťují i dílčí smlouvy Úmluvy o biologické rozmanitosti (CBD). Cílem 15 CDB je obnova 15% zničených biotopů.
 - další možností je reintrodukce živočišných druhů do odlehklých oblastí. Jednalo by se především o klíčové druhy původních ekosystémů a velké predátory. Mimo postupného ustálení ekosystému, může tato strategie zajistit významný příjem z ekoturismu.
 - je potřeba zefektivnit stávající politiku implementace zelených infrastruktur uvnitř městské zástavby. Tyto projekty jsou sice nákladné, ale mají rychlou finanční návratnost a generují mnoho pracovních příležitostí.
 - autoři identifikovali 90 projektů využívajících ZI, 5 největších vyžaduje

investice o výši 25 milionů euro, cena ostatních projektů se pohybuje mezi 0,5-5 milióny euro.

Zdroj: Maes J., Barbosa A., Baranzelli C., Zulian G., Batista e Silva F., Vandecasteele I., Hiederer R., Liqueste C., Paracchini M.L., Mubareka S., Jacobs-Crisioni Ch., Perpiña Castillo C., Lavalle C. (2015): More green infrastructure is required to maintain ecosystem services under current trends in land-use change in Europe. *Landscape Ecology* 30: 517-534

Zadal: Zuzana Blažková

URL zdroje: <http://forumochranyprirody.cz/sliby-chyby-muze-evropska-komise-dostat-svym-slibum-v-ochrane-prirody>